

25. Något om klädedrägten ur estetisk synpunkt.

(Ur ett bref från en konstnärinna).

— — — — Här några rader och ett par teckningar till fortsättning af vårt samtal rörande modet och klädedrägten.

Du känner af gammalt, att jag är långt ifrån att gilla det vanställande af naturen, som modet kräfver genom det hårdt tillsnörda, långt nedtvingade lifvet och de derunder likt en hylla utpressade höfterna med tillhörande »tournure». Och säkert är vetenskapen i sin goda rätt, då hon bannlyser detta mod ur helsans synpunkt. Men vi behöfva ju ej därför kläda oss »i säck och asko.» Jag skulle dessutom i all ödmjukhet vilja hemställa, huruvida ej qvinnans veka kropp och mjuka former verkligen behöfva ett visst stöd af klädedrägten. Till våra likasom till de flesta länders qvinliga nationaldräkter hör nästan alltid ett stadigt lifstykke, som omsluter midjan och en del af bröstet. Bondqvinnorna i vissa trakter af Italien begagna ett temmeligen styft lifstykke i hvars bröst-del är insytt ett stycke styft papp; omkring lifvet är ytterligare lindadt ett stickadt skärp, som drages stadigt till. Våra Dalkullor ha närmast under sina granna sidenlifstycken ett af styft läder, inför hvilket våra moderna snörlif skulle vara obetydligheter om de icke tilldrogos i öfvermått. Kan ej häraf dragas den slutsatsen, att det för qvinnan är ett naturbehof, att hafva en klädedrägt som sluter sig kring lif och bröst samt ger en viss stadga åt midjan, utan att därför vara hårdt tillsnöradt, hvilket är ett förderf såväl ur helsans som skönhetens synpunkt? — — — —

Imellertid sänder jag dig här modedockan sådan hon kan bli hos mig. Jag har valt att afteckna en i modejournalen för månadens utställd damtoilet, och låta den undergå en konstnärlig

W. MEXER. X. H.

kritik, ty enligt min tanke är det riktigare att skicka sig efter tiden med reservation än att alldeles bryta med henne. Liksom du vill kvinnans framåtskridande utan revolution, så ville jag gerna en modeförändring äfven utan revolution. Gerna ville jag kunna i moderna toiletter tillämpa något af våra nationaldräkter, men blott då den allmänna smaken ger motif dertill. Modjournalen för månaden visar oss en stor toilette med fyrkantig halsringning i hvilken är infälld en s. k. »modestie»; här tycker jag skulle Orsakullornas Harsklä (halskläde) med god smak kunna användas, detta som är prydt med både hålsöm och äkta spetsar skulle dessutom gifva drägten i sin mån ett konstvärde. Men att uppträda och göra uppseende med sin dräkt och bli föremål för åtlöje, aldrig! Just derföre att jag är konstnärinna.

Några grundmotiv för en vacker klädsel ville jag antyda. Den betingas liksom allt skönt af omutliga naturlagar, vissa jemnmåttförhållanden, som böra inhemtas och iakttagas. På en vacker figur spelar hufvudet den viktigaste rolen, icke allenast såsom kronan på hela skapelsen, utan såsom grundmättet för en väl proportionerad kropp. En sådan bör hålla $7\frac{1}{2}$ hufvudlängd (antikens gudagestalter ha till och med 8.)

De på Qvirinalen i Rom stående hästtämjarne, som anses för skulpturens mästerverk, ha 8 hufvudlängder. Mediceiska Venus har omkring 8, äfvenså den Meliska Afrodite.

Folk i allmänhet hålla $6\frac{1}{2}$ — $7\frac{1}{2}$ hufvudlängd. Om nu klädningslifvet förkortas till att sitta under armarne, eller förlänges ända ned till höftkammen, i stället att, som det bör, sluta der bröstkorgen slutar, och hufvudet belastas öfver hjessan med hårmassor och andra massor, som öka hufvudets höjd så synes figuren mindre än den är af naturen. Är det då modets nyck att uppdraperera kjortlarne kring höfterna, och i horisontel riktning afskära kjorteln med garnering i breda afdelningar, så blir ifrågavarande figur en dvärginna i st. f. en *stättlig dam*,

som ju alla vilja vara. Mot sådana faror äger konsten säkra medel för dem, som vilja akta deruppå. Konsten, ammad vid naturens bröst håller sig kärleksfullt fäst vid detsamma. Hon känner något som heter den *horisontala* och den *vertikala linien*, och hon begagnar dessa enkla medel med ett upplyst förstånd och en ädel känsla. Damen med det stora hufvudet behandlas med den vertikala linien. Damen med det lilla hufvudet behandlas med den horisontala linien. Med andra ord, allt hvad som kan göras för att få den allt *för korta* gestalten att te sig *längre* och den allt *för långa* att te sig mindre lång, gör konsten då hon förkortar den långa personen med tvärgående anordning såsom *garnering*, *koftskört*, *kortare kjortlar*, eller med kjortlar i flere afdelningar afskär den uppåtstigande linien, och hon ger henne tillika låg hatt med rik klädsel. Den allt *för korta personen* *länger* hon med att anbringa *längs figuren* gående linier, såsom *rober*, *öppna framtill* med *randig anordning*, *längs hela kjorteln* gående veck, eller annan anordning, lång kjortel, ett till *bröstkorgens slut* räckande lif, icke ärmar som göra armarne kortare (d. v. s. icke korta ärmar) icke stor eller bredskyggig hatt, utan densamma så tätt åt hufvudet slutande som möjligt, så att det ser mindre ut.

Detta i korthet några af mina tankar om modefrågan ur estetisk synpunkt. — — — —